

Facebook laver din verden til et spejlbillede af dig selv.

De ved, hvem du er - og det er farligt

Danmark.dk 28. juni 2019

Mange er glade for Facebook. De lægger billeder fra fødselsdage, ferier og andre fornøjelser ud på nettet. De får smileys og likes til gengæld, og de synes, det er dejligt, at deres venner kan lide dem. Nogle nøjes ikke med billeder, men lægger også deres meninger ud. Måske skriver de en kommentar om, at tonen i den offentlige debat burde være bedre. Folk skal tale sammen på en ordentlig måde, skriver de, og så får de flere smileys og likes fra venner og bekendte, der mener det samme. Så elsker de Facebook, men de ved ikke, at når de bruger Facebook og andre sociale medier, er de med til at opretholde et system, der giver nynazister, voldsmænd, racister og antidemokrater en platform, som de ikke havde før.

DE VED IKKE, at deres solbeskinnede billeder af legende børn og glade bedsteforældre har en mørk bagside, fyldt med voldsfantasier, had og forvredne opfattelser af virkeligheden. Hvor skulle de vide det fra? Som brugere af sociale medier får de kun nyheder, de kan lide. Facebook kender deres vaner og ved, hvor de bor, hvad de laver, hvem de er sammen med - og hvilke meninger de har.

Denne viden bruger Facebook, så de nyheder og reklamer, som virksomheden sender til sine brugere stort set kun indeholder emner, som disse brugere godt kan lide. De venstreorienterede bliver overdænget med venstreorienterede holdninger, miljøforkæmpere præsenteres for miljøstof, og højrefløjen fodres med højrefløjssynspunkter.

På den måde gør Facebook verden til et spejlbillede af brugeren, og det bliver ingen klogere af.

FACEBOOK BLEV GRUNDLAGT i 2004 som en drøm om frihed. Nu skulle alle og enhver få lov til at udtrykke sig frit. In-

Illustration: Gert Ejton

gen medier med fordækte dagsordener skulle begrænse det frie ord. Ingen arrogante redaktører skulle blokere for adgangen til den offentlige debat. Ingen sammenspiste journalister skulle have monopol på ytringsfriheden. Ingen selvudnævnt elite skulle dominere meningsdannelsen. Alle skulle kunne sige alt, og der var stor begejstring i vide kredse, men som det så ofte går, ender drømmen om den grænseløse frihed i sin modsætning.

JEG HAR SELV været storforbruger af Facebook, og jeg var glad for det. Jeg kunne følge med i gamle og nye venners liv og færden. Jeg havde langt over tusind følgere, der klikkede og kommenterede, når jeg meldte ud, så jeg følte virkelig

at jeg var i vinden, men det var jeg ikke. Det var flov medvind det hele. De mange klik var en dårlig erstatning for en egentlig dialog. De mange smileys gjorde det ikke ud for samtale. Kommentarerne var som regel korte meningstilkendegivelser uden egentlig indhold. Det hele var et elektronisk selvbedrag, så jeg stoppede. Medvirkende til denne beslutning var et stigende antal avisartikler og bøger, der udtrykte betænkeligheder ved den måde, hvorpå Facebook og de andre tech-giganter påvirker centrale funktioner i samfundet.

ET EKSEMPEL ER ophavsretten, der gør det muligt for journalister, forfattere, musikere og kunstnere at leve af deres profession. Den beskytter også tekster og

billeder mod videresalg og forvanskninger. Tech-giganterne har på alle måder søgt at svække såvel nationale som internationale love om ophavsret. Dagligt bruger de tusindvis af tekster, som andre har skrevet, men de betaler ikke en øre for dem. Den manglende respekt for det skrevne ord har flere konsekvenser. En af dem er en sløset nyhedsformidling. Centrale elementer i den traditionelle nyhedsformidling, såsom kildekritik og vurdering af væsentlighed er fjernet, og porten er derved slået op for alverdens konspirationsteorier, falske nyheder, løgnehistorier og propaganda med tvivlsomme formål.

FACEBOOK VED GODT, at hadefulde angreb og opfordringer til vold og mord er et problem for dets image. Man har derfor indført et system, som fjerner indlæg, der rummer hate-speech. Dette veldædige formål er imidlertid endt i en praksis, der minder om censur, for redaktionen er tæt, og mange oplever, at deres indlæg fjernes. Det er gået ud over langt flere end de voldsfanatikere, det var tiltænkt. Selv Berlingske, Røde Kors og Folkekirkens Nødhjælp er blevet ramt.

MANGE MENER, at Facebook er et godt middel til kommunikation. Det er vor tids postvæsen - men det er et postvæsen, der læser folks breve og sletter dem, det ikke bryder sig om. Det sker efter regler, som ingen udenforstående kender, og det gennemføres uden forudgående varsel og uden ret til appel. Sådan er virkeligheden. Facebooks smukke drøm om frihed for alle endt som et reklamefinansieret system, der overvåger sine brugere, censurerer deres tekster og manipulerer med deres verdensbillede. Det er et dystert samfund, der tegner sig forude. Tænk over det, næste gang du lægger et billede af dit glade barnebarn ud på nettet.

Det er også dets fremtid, det gælder.

